

1. Identificación da programación

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
	IES SÁNCHEZ CANTÓN	PONTEVEDRA	2020 – 2021

Ensinanza

Currículo	Ensinanzas	Título	Grao	Réxime
DECRETO 372/2003, do 16 de setembro	DEPORTIVAS (RÉXIME ESPECIAL)	TÉCNICO DEPORTIVO SUPERIOR EN BALONMÁN (750 h)	SUPERIOR	PRESENCIAL

Módulo profesional

Código	Nome	Curso	Trimestre	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
	Psicoloxía do alto rendemento deportivo	N3	1-2º	1	15	15

Profesorado responsable

Elaboración	EMILIO PINTOS SOTO
Impartición	EMILIO PINTOS SOTO

2. Concreción do currículo en relación á súa adecuación ás características do ámbito produtivo

Competencias específicas do módulo (saber e saber facer):

1. Elaborar exemplos nos que se utilicen estratexias psicolóxicas para mellorar a motivación básica dun deportista de alto rendemento.
2. Indicar, ante un suposto práctico, as principais situacións potencialmente estresantes do deporte de alto rendemento e sinalar as directrices a seguir polo adestrador para controlar as devanditas situacións.
3. Discriminar, a partir de exemplos concretos, o estilo de liderado mais apropiado a unha determinada situación.
4. Sinalar, a partir dun caso práctico, os aspectos positivos da conduta do adestrador e os cambios que serían aconsellables para o mellor funcionamento do grupo.
5. Elaborar un esquema de traballo colectivo definindo os roles dos colaboradores (adestradores e expertos das ciencias do deporte) e a dinámica de funcionamento entre todos eles.
6. Diseñar un programa de traballo que contemple a interacción do traballo psicolóxico do adestrador co do psicólogo deportivo.

3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

UD	Título	Descrición	Duración (sesións)
1	O PERFIL DO ADESTRADOR DE ALTO RENDEMENTO	Coñecemento das características principais do perfil do adestrador de alto rendemento	5
2	O LIDERAZGO NO ALTO RENDEMENTO: MOTIVACIÓNS E NECESIDADES DOS XOGADORES	Análise dos problemas e casuística do adestrador de élite no balonmán.	5
3	O GRUPO DE TRABALLO DO ADESTRADOR	Valoración e formación do grupo de traballo do adestrador de alto rendemento	5
TOTAL			15

4. Metodoloxía

Baseada no aprendizaxe práctico e titorizado, con actividades que estimulen a investigación e o coñecemento segundo a aplicación do método científico, a resolución de problemas reais e a evolución fronte un aprendizaxe autónomo, autorregulado e con emprego de TIC.

Os traballos de investigación, os estudos de caso, a confección de apuntes, a elaboración de informes, os resumos, a construción mapas conceptuais, as buscas de información, a presentación de posters científicos, as actividades expositivas, a defensa de proxectos e os grupos de discusións serán as principais categorías de actividades a desenvolver durante as clases.

5. Mínimos esixibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

1. Os alumnos/as teñen dereito a que o seu rendemento escolar se avalíe con plena obxectividade.
2. O proceso de avaliación será continuo o longo de todo o proceso formativo.
3. Permitirase ata un máximo de 4PL/curso de faltas a clase para manter o dereito a avaliación continua (70 %).
4. No momento que un/a alumno/a acade 1 PL de inasistencia a clase (6%) apercibiraselle coa advertencia de que no momento que acade as 12 faltas perderá automaticamente o seu dereito á avaliación continua.
5. A acumulación de 3 retrasos superiores a 9 minutos suporán 1 falta de asistencia.
6. A acumulación de 5 retrasos inferiores a 10 minutos suporán 1 falta de asistencia.
7. Os retrasos inferiores a 10 minutos poderán ser equivalentes a retrasos superiores a 9 minutos en función do tempo do retraso acumulado.
8. O alumno/a que perda o seu dereito a avaliación continua terá dereito a realizar as probas de avaliación en convocatoria extraordinaria, a cal farase con posterioridade convocatoria ordinaria do módulo.
9. O alumno/a que esgotara as catro convocatorias máximas poderá solicitar á Consellería de Educación e Ordenación Universitaria unha convocatoria mais extraordinaria, sempre e cando se atope e xustifique documentalmente calquera das circunstancias que contempla a lexislación vixente (Doenza prolongada propia ou familiar, discapacidade, violencia de xénero ou circunstancia que condicione ou impida o desenvolvemento ordinario de estudos).
10. Como mínimo o alumno/a deberá ser capaz de acadar de xeito básico as seguintes competencias específicas do módulo:
 - a. Localizar nun corpo humano os principais ósos, articulacións e grupos musculares e vincularlos á súa función.
 - b. Sinalar a influencia dos principais elementos osteomusculares na postura ergueita do corpo humano.
 - c. Describir o funcionamento do sistema cardiovascular e do sistema respiratorio e vincularlos ao transporte e intercambio dos gases.
 - d. Definir o papel do sangue no transporte e intercambio dos gases.
 - e. Definir as principais vías metabólicas de produción de enerxía durante o exercicio.
 - f. Definir conceptos fundamentais de biomecánica e a súa aplicación práctica.
 - g. Describir os diferentes grupos musculares e os principais movementos nos que

se atopan implicados.

- h. Explicar os compoñentes fundamentais da dieta equilibrada e a demanda como consecuencia do exercicio físico.

11. A avaliación continua do módulo terá en conta:

- a) O traballo do alumno/a (W); valorarase nunha escala 1 – 10 e suporá un 40 % da cualificación final. Para a avaliación dos traballos terase en conta a orixinalidade, a calidade da presentación, a coherencia na estrutura e contidos, a claridade expositiva, a capacidade de síntese, o tipo de linguaxe empregada e o respecto aos prazos de entrega. A cualificación deste apartado será a media ponderada das cualificacións obtidas nos traballos realizados.
- b) O aprendizaxe dos alumnos/as (L); valorarase nunha escala de 1 – 10 e suporá o 60 % da cualificación final. O instrumento de avaliación empregado será a realización de probas escritas de resposta múltiple e/ou resposta curta. A cualificación deste apartado será a media ponderada das cualificacións obtidas en cada unha das probas realizadas.

12. A cualificación final do módulo (F) valorarase nunha escala de 1 – 10 e calcúlase:

$$F = k \cdot (W \cdot 0,4) + L \cdot 0,6$$

13. O valor de k é un coeficiente que terá en conta as faltas de asistencia:

Faltas (pl)	k
0	1
1	0,75
2	0,50
3	0,25

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

6.1 Procedemento para definir as actividades de recuperación

1. Durante o curso poderanse facer conforme o horario elaborado pola xefatura de estudos actividades de apoio, recuperación e avaliación para aqueles alumnos/as que non acadaran unha avaliación positiva na avaliación final do módulo.
2. As actividades de recuperación e apoio definiranse conforme os resultados obtidos polos alumnos/as na avaliación anterior e centraranse de xeito concreto nos erros e as dificultades mostradas.
3. O marxe do tratamento específico destas actividades manterase un enfoque global e integrador dos contidos científicos, tecnolóxicos e organizativos do módulo.
4. Aplicarase unha metodoloxía baseada na resolución de problemas, a investigación e o aprendizaxe práctico, coa realización de actividades expositivas, actividades guiadas, actividades que estimulen o aprendizaxe autónomo, autorregulado e co emprego de TIC.

5. Se fose necesario o comezo do período de actividades faríase unha proba de diagnose complementaria para determinar con mais precisión as necesidades de aprendizaxe dos alumnos/as.

6.2 Procedemento para definir a proba de avaliación na convocatoria extraordinaria

1. O alumno/a que perda o seu dereito a avaliación continua terá dereito a realizar probas de avaliación nunha convocatoria extraordinaria.
2. A proba da convocatoria extraordinaria deberá medir de xeito mínimo as capacidades terminais elementais asociadas á unidade de competencia asociada o módulo (Reglas de Xogo I).
3. A proba poderá conter preguntas de resposta corta e/ou preguntas de resposta múltiple e/ou resolución de supostos prácticos e para obter avaliación positiva na mesma o alumno/a deberá obter unha puntuación mínima de 5 nunha escala de 1 – 10.
4. A cualificación obtida polo alumno/a na proba extraordinaria será a súa cualificación final do módulo no curso e non poderá superar os 7 puntos.

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

1. Faranse reunións de departamento periódicas para o seguimento da programación didáctica do módulo.
2. Na reunión farase unha valoración xeral das actividades de ensino – aprendizaxe realizadas ata o momento, especialmente no que afecta o tempo que precisan para o seu correcto desenvolvemento, a metodoloxía empregada, os resultados de avaliación obtidos e as oportunas medidas de axuste que se propoñen para a mellora da práctica docente.
3. O remate do curso e con anterioridade ó 30 de xuño, farase unha memoria cos datos xerais do curso e unha relación propostas concretas e xustificadas de mellora para o vindeiro curso, especialmente no que afecta as instalacións, os recursos, as actividades, a metodoloxía, a avaliación e a temporalización dos contidos.

8. Medidas de atención á diversidade

8.1 Procedemento para a realización da avaliación inicial

1. TEMPORALIZACIÓN: A xuntanza de avaliación inicial farase despois de un mes a partir do comezo do curso.

2. OBXECTIVOS:

- a) Coñecer as características, capacidades e formación previa dos alumnos/as.
- b) Orientar e situar o alumnado en relación co perfil profesional correspondente.

3. METODOLOXÍA:

1. O titor/a do curso aportará información relevante sobre aspectos que incidan no proceso educativo dos alumnos/as. Entre outras fontes, a información poderá obterse de :

- a) Os informes individualizados de avaliación da etapa anteriormente cursada, de ser o caso.
- b) Os estudos académicos ou das ensinanzas de formación profesional inicial ou para o emprego previamente realizados.
- c) O alumnado matriculado sen titulación académica de acceso.
- d) Os informes ou ditames específicos do alumnado discapacitado ou con necesidades educativas especiais que poida haber no grupo.
- e) A experiencia profesional previa.
- f) A matrícula condicional do alumnado estranxeiro.
- g) A observación do alumnado e as actividades realizadas nas primeiras semanas do curso.

2. O tratado na sesión de avaliación inicial e os acordos que adopte o equipo docente nela recolleranse nunha acta, da cal se entregará copia na xefatura de estudos, incluíndo especialmente aqueles que teñan que ver con aspectos de flexibilización na duración das ensinanzas.

3. Esta avaliación inicial en ningún caso comportará cualificación para o alumnado.

8.2 Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

1. No caso de alumnos/as con necesidades educativas especiais:

- a) Adaptación das condicións de accesibilidade ó centro.
- b) Adaptación dos recursos de apoio.
- c) Flexibilización para cursar o módulo cunha temporalización distinta á establecida con carácter xeral (require autorización administrativa).

2. No caso de alumnos/as con dificultades de aprendizaxe:

- a) Actividades de reforzo individualizadas.
- b) Favorecer un método de aprendizaxe baseado na práctica, experiencia e investigación a partir de intereses dos alumnos/as, estudos de caso e o emprego de recursos TIC.
- c) Deseño de probas de avaliación en coherencia cos métodos propostos.

9. Aspectos transversais

9.1 Actividades complementarias e extraescolares

1. Charla coloquio dun árbitro de categoría nacional.
2. Visión de partidos de categorías inferiores, Asobal e Balonmán playa.
3. Intervención como árbitro nun partido de práctica.

10. Atención a alumnos en estado de aislamiento-cuarentena y/o confinamiento

Las distintas unidades y apuntes de este módulo serán subidos al aula virtual, en ellos se incluirá la programación, las actividades a realizar para alcanzar la nota mínima para superar el módulo, así la información o recursos necesarios para poder llevar a cabo las actividades o trabajos solicitados.

Durante este tiempo, habrá comunicación directa con el alumnado en esta situación a través de distintos canales: foro del aula virtual, el correo electrónico e incluso el móvil, con llamadas, vídeo llamadas y WhatsApp. En consideración a las solicitudes del alumnado habrá sesiones telemáticas semanales para impartir contenidos de cada módulo. Así mismo previa solicitud, del alumno/a que así lo requiera, o por recomendación directa del profesor, habrá tutorías telemáticas, durante el tiempo y/o las ocasiones que sean necesarias para aclarar, resolver o ayudar al alumnado con dificultades.

Por último, los alumnos y alumnas serán evaluados de los módulos y/o contenidos impartidos durante su período a través de actividades y tareas de evaluación específicas para ese momento y alumnado, pretendiendo objetivamente que pueda reincorporarse a la enseñanza presencial en las mejores condiciones posibles así como, en el caso de tener que ser terminal, pueda constituir su nota final, con garantías mínimas de equidad y objetividad.

11. Bibliografía recomendada

Hart, L. How the brain works. Estados Unidos. Basic Books, Inc., Publishers. 1975

McCrone, J. Essential Science: How the brain works. Gran Bretaña. Dorling Kindersley Limited. 2002.

Lent, R: Cem bilhões de neurônios: conceitos fundamentais de neurociência. Brasil. Editora Atheneu. 2005.

Sroufe, A. Emotional Development. England. Press of the University of Cambridge. 1995.

Gazzaniga, M; Ivry, R; Mangun, G. Cognitive Neuroscience: The Biology of the Mind. Estados Unidos. 2002.

Damasio, A. En Búsqueda de Spinoza. España. Crítica. 1996

Damasio, A. El Error de Descartes: la emoción, la razón y el cerebro humano. España. Crítica. 1994

Caine, G; Caine, R; Crowell, S. Mind S. Mind Shifts: a brain compatible process for development and the renewal of Education. Estados Unidos. Zephyr Press. 1999.

Antunes, C. Pedagogía & Afecto. Perú. ASEDH. 2007.

Armstrong, Thomas. The Best Schools: How Human Development Research Should Inform Educational Practice. Estados Unidos. ASCD. 2006

Kandel, E., Schwartz, J., Jessel, T. Essentials of neural science and behavior. EUA. Simon & Schuster International Group. 1997

Bear, M., Connors, B., Paradiso, M. Neuroscience: Exploring the brain, 3rd Edition. EUA. Lippincott Williams & Wilkins.

Anderson, J. Learning and Memory: an Integrated Approach. EUA. John Wiley & Sons, Inc. 1995

Izquierdo, I. Memória. Porto Alegre. Artmed. 2002